

Sosiaali- ja terveyslautakunta	§ 8	29.01.2020
Kaupunginhallitus	§ 36	03.02.2020
Kaupunginvaltuusto	§ 10	10.02.2020

Valtuustoaloite 17.4.2019 / Vanhempien ennakkovalmennus avuksi lastensuojelutyöhön

1401/05.08.01/2019

Sote 29.01.2020 § 8

Valmistelijat: sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja Erkki Kainulainen, puh. 040 514 5879 ja perhepalvelujen tulosaluejohtaja Heikki Oksanen, puh. 040 721 3718.

Valtuutettu Arja Paakkanen ja 5 muuta allekirjoittajaa ovat jättäneet 17.4.2019 seuraavanlaisen valtuustoaloitteen:

"Vanhempien ennakkovalmennus avuksi lastensuojelutyöhön

Lastensuojelutarpeen syntymiseen on monia eri syitä, esim. vanhempien pitkään jatkunut työttömyys tai köyhyys. Voimat eivät aina riitä lapsen tarvitsemaan turvalliseen vanhemmuuteen. Puhutaan vanhemmuuden puutteesta. Valitettavasti puutteet vanhemmuudessa ovat usein myös ylisukupolvisia. Kasvava joukko ovat myös ne vanhemmat, joilla ei ole vakavaksi katsottuja sosiaalisia tai muita ongelmia, mutta jotka eivät tiedä mitä vanhemmuus lapsen kannalta tarkoittaa. He eivät halustaan huolimatta osaa vastata lapsen emotionaalisiin, sosiaalisiin tai edes fyysisiin tarpeisiin. Nämä vanhemmat voivat olla hyvin nuoria, mutta eivät välttämättä ole. Tässä ajassa monet kokevat vanhemmuuden vaatimukset suuriksi ja voivat uupua ylisuorittamiseen.

Lasten vanhempien ensimmäinen kontakti hyvinvointipalveluihin on äitiys- ja lastenneuvola. Neuvoloiden antama vanhempainvalmennus on suurelle osalle lasten vanhempia riittävää. Vanhemmat osaavat itse hankkia lisää tietoa lapsen kasvun tukemisesta ja tekevätkin sitä enemmän kuin aikaisemmat vanhempisukupolvet. On kuitenkin myös kasvava joukko vanhempia, jotka tarvitsisivat nykyistä huomattavasti tukevampaa ja pitkäkestoisempaa valmennusta vanhemmuuteensa.

Ensimmäistä lastaan odottaville vanhemmille voitaisiin antaa vanhemmuuden valmennusta hyödyntämällä sijaisvanhemmille tarkoitettua ennakkovalmennusta. Sijaisvanhemmiksi aikovilla on pakollisena prosessinomainen ennakkovalmennus, ns. PRI-DE-valmennus. Valmennuksessa käydään muutaman kuukauden ai-

kana läpi lapsen kasvun kannalta keskeiset vanhemman valmiudet, myös lapsen emotionaaliset ja sosiaaliset tarpeet. Valmennukseen liittyy myös kotitehtäviä ja kouluttajien (sosiaalityöntekijä ja kokenut sijaisvanhempi) kotikäyntejä. Sijaisvanhemmiksi aikovien kanssa käydään luentoja ja elämyksellisten harjoitusten avulla läpi miten suojella ja hoivata lasta, miten tukea hänen kehitystään huomioiden kehitykselliset viiveet, miten tukea lapsen suhteita muihin lapselle läheisiin ihmisiin, miten sitoutua lapseen ja toimia hänelle luotettavana aikuisena tarvittaessa koko elämän ajan, sekä miten tehdä yhteistyötä lapsen asioissa myös eri viranomaisten kanssa.

Kun tällaista tukevampaa valmennusta tarjottaisiin ainakin kaikille ensimmäisen lapsensa saaville vanhemmille, se ei leimaisi ketään, mutta voisi olla erittäin merkittävä kannatteleva asia epävarmemmille vanhemmille. Jos valmennus toteutettaisiin etupäässä ryhmävalmennuksena, se olisi edullista ja siinä toteutuisi samalla vertaistuen mahdollisuus.

Jos edes osa lastensuojelutoimista pystyttäisiin edellä kerrotulla tavalla välttämään, se tarkoittaisi suurta säästöä kaupungille ja inhimillisen kärsimyksen vähenemistä."

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan ensimmäistä lasta odottaville perheille tukevampaa valmennusta, jonka voisi toteuttaa esimerkiksi ryhmämuotoisena. Tällaisella tuella nähtäisiin pitkäkantoista merkitystä lasten ja perheiden hyvinvoinnille. Tällä voitaisiin mahdollisesti säästää myös lastensuojelukuluissa.

Perhepalvelukeskuksessa äitiys- ja lastenneuvolatoiminnan sekä perhevalmennuspalvelut tuottaa Jämsän kaupungissa ulkoistamispimuksen mukaisesti Jämsän Terveys Oy.

Perhevalmennus on tarkoitettu ensimmäistä yhteistä lastaan odottaville vanhemmille. Valmennukseen voi osallistua myös yksin tai tukihenkilön kanssa. Nykyinen Toiminnalla pyritään tukemaan vanhemmuutta ja perheen keskinäistä vuorovaikutusta sekä jakamaan tietoa raskausajasta. Valmennukseen kutsutaan lasketun ajan mukaisesti. Lapsen syntymän jälkeen järjestetään vauvatapaamisia. Nykyisen valmennuksen käyntimäärä ja siihen sitoutuminen on todettu sopivaksi.

Perheohjaaja ohjaa ja neuvoo perheitä kasvatuksellisissa asioissa ja arjen hallinnassa. Tarkoituksena on ennaltaehkäistä ongelmien syntymä sekä tarjota tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Perheohjaaja ja terveydenhoitaja tekevät nykyisin kotikäynnin ensimmäistä lastaan odottavien perheisiin ennen lapsen syntymää.

Vanhempien tukeminen jatkuu sitten myös lastenneuvolassa ja terveydenhoitajat tekevät työtä vanhemmuuden tukemisessa koko äitiysneuvolan ajan perhevalmennuksen lisäksi.

Jämsän Perhepalvelukeskus järjestää myös vertaisryhmätoimintaa silloin, kun tarvetta ilmenee ja kun työntekijöillä on siihen mahdollisuus. Erilaisia vertaisryhmiä ovat olleet mm. paikkakunnalle juuri muuttaneet äidit, uupuneet äidit, uhmisryhmä, isä-lapsiryhmä, lasten motoriikkaryhmä ja viikkaiden lasten ryhmä. Vertaisryhmän ideana on jakaa arjen kokemuksia muiden samassa tilanteessa olevien perheiden kanssa.

Sosiaalitoimen lapsiperheiden sosiaalityö on kaupungin omaa toimintaa. Lapsiperheiden sosiaalityö ja lastenneuvola miettivät säännöllisesti lapsiperheille suunnattavia palveluita, yhteistyötä ja sen sujuvuutta, jotta asiakkaat tulisi palveltua vielä kokonaisvaltaisemmin.

Aloitteessa esitetty ensimmäistä lastaan odottaville vanhemmille tarkoitettu tuki voisi olla yhteinen mietinnän aihe juuri tämän vuoden aikana, sillä ennaltaehkäisevään työhön kannattaa ja pitää panostaa. Ennaltaehkäisevä ja ”leimaamaton” kaikille suunnattu palvelu on suotavaa ja sillä voi todennäköisesti ehkäistä jo ennakkoon joitakin pulmia ja päästä auttamaan varhain tulevia vanhempia ja vastasyntyneiden lasten perheitä. Yhdessä on tarkoitus pohtia ja suunnitella mm. perheohjaajan työn sisältöä ja painopistettä tilanteessa, jossa lasten syntyvyys on viime vuosina merkittävästi alentunut ja syntyvyys voi laskea vielä nykyisestäään.

Lapsiperheiden sosiaalityössä on tehty vuonna 2018 monitoimijaisen arvioinnin kehittämistyötä ja sen myötä on siirrytty tekemään tiimeittäin sosiaalityötä. Sosiaalihuollon ja arvioinnin tiimi keskittyy ennaltaehkäisevään työhön sosiaalihuoltolain mukaisin toimin, jotta perheet tulisivat autetuksi aiemmin, ilman lastensuojelun tarvetta. Tässä työssä tehdään yhteistyötä erityisesti perhepalvelukeskuksen kanssa.

Lapsiperheiden sosiaalityö tekee yhteistyötä myös paikallisten järjestöjen kanssa, joista suurimpana on Mannerheimin lastensuojeluliitto MLL. MLL:n paikallisyhdistyksen kautta on mahdollista saada tukea lapsiperheille matalalla kynnyksellä mm. perhekahvilan tai lastenhoitoavun kautta. Jämsän kaupungin sosiaalitoimi tukee vuosittain taloudellisesti MLL:n toimintaa.

Ehdotus

Toimialajohtaja:

Sosiaali- ja terveyslautakunta antaa kaupunginhallitukselle Arja Paakkasen ym. tekemään valtuustoaloitteeseen ”Vanhempien ennakkovalmennus avuksi lastensuojelutyöhön” yllä esitetyn vastauk-

sen.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Khall 03.02.2020 § 36

Toimivalta, johon päätös perustuu
- Hallintosääntö § 25: Kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta
- Kuntalaki § 39: Kunnanhallituksen tehtävät (vastaa valtuuston päätösten valmistelusta)

Ehdotus Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus hyväksyy sosiaali- ja terveyslautakunnan vastauksen tehtyyn valtuustoaloitteeseen.

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että se toteaa valtuustoaloitteen johdosta annetun selvityksen riittäväksi.

Aloite on loppuun käsitelty.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kvalt 10.02.2020 § 10

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.